

Optimism om människans natur

Rutger Bregman är nederländare, författare och historiker och har skrivit internationellt uppmärksammade böcker bland annat [*Utopia för realister* \(2018\)](#). Han har uppmärksammats för sitt förslag på en ny demokratisk samhällsordning som väckt stort intresse.

Bregman menar att den djupt rotade föreställningen och tanketraditionen om att den västerländska människans natur är självisk och styrd av egenintresse, vilar på lös grund. Huvudtesen i boken är ett ifrågasättande av flera av den västerländska historiens händelser och experiment som säger sig bevisa människans medfödda egoism. Enligt Bregman har cynikern **Hobbes** (f 1679) som i verket *Leviathan* framhöll människans natur som egoistisk fått stort inflytande. Hans motsats filosofen **Rousseau** (f 1712), var idealist och myntade begreppet *Tillbaka till naturen*. Andra tänkare som författaren hänvisar till är **Calvin**, **Nietzsche** och **Freud** som menar att människor är egoistiska av naturen, vilket blivit en ledande och allmän uppfattning under århundraden. Freud skriver bland annat "*Vi härstammar från generationer av mördare, som alla hade sin förkärlek för mord i blodet.*"

Bregman inleder med att beskriva ett flertal studier som visar att människan är egoistisk och beredd att skada och förtrycka, något som han ifrågasätter. Boken ger många exempel. Ett handlar om *Flugornas herre*, den välkända boken av nobelpristagaren **William Golding** (1959). Den handlar om ett gäng pojkar som är på väg hem till England och strandar på en ö. Det är en dystopisk roman som bygger på en verklig händelse med några internatpojkar. Författaren beskriver en händelse med en annan grupp av pojkar som strandsatts och visar motsatsen: kamratskap och samarbete räddade dem. Ett annat välkänt experiment är när Stanfordsuniversitet delar upp grupp vanliga studenter i fångar och fångvaktare och de får spela sina roller i universitetets källare. Efter hand blir

fångvaktarna alltmer sadistiska och till slut får experimentet avbrytas då flera fångar bryts ned. Rutger Bregman har genom intervjuer med deltagare fått fram att forskningsledaren genom olika manipulationer påverkat grupperna i den riktning han önskade projektet skulle ta. I början satt båda grupperna i god sämja och spelade kort. Han redovisar ett flertal andra exempel.

Han beskriver hur empati kan förblinda. Empatin kan missleda oss och värna en människas liv, men inte en större värld. Vår empati väcks av personer i vår närhet. På samma sätt (genom intervjuer med soldater av bland andra **Marshalls**) visar det sig att de har svårt att döda människor som kommer dem nära. Makt korrumpierar – det finns få saker som psykologer och historiker är mer ense om. Rutger Bregman omnämner bristen på empati och skam som ofta uppstår i en privilegierad chefsposition. Man tar för givet att man är mer värdefull än andra som befinner sig i en underordnad position i organisationen. Därav kan man unna sig privilegier utan att känna skam.

Sedan resonerar Bregman om hur vi kan skapa en bättre värld, hur vi kan förhålla oss till varandra och han beskriver avslutningsvis 10 levnadsregler för att skapa en ny realism och en ny människosyn.

Hans tes om människans godhet har onekligen svårt att få gensvar, dels för att den rådande uppfattningen är en annan, sedan århundraden. Inte minst har kyrkorna bidragit med synen på att människan föds syndig. Allt började enligt Bregman med att människan lämnade jägar- och samlarlivet och blev bofasta för 10 000 år sedan då ägandet uppstod. Något som den svenska författaren **Lasse Berg** också beskrivit i sin bok *Gryning i Kalahari* som utkom 2012.

Boken är rik på argument och exempel som är ämnade att styrka författarens tes. Den är lärorik, intressant och spänner över ett stort fält. Kanske för stort när han också ger sig in i

att beskriva inte bara hur vi ska tolka vår historia och synen på Homo sapiens natur, som vuxit fram under århundraden, utan också hur vi kan förändra den förhärskande uppfattningen. Boken är lättillgänglig och mycket läsvärd. Med tanke på hur världen ser ut känns tankar om en förändrad världsordning hoppfullt och intressant, men tyvärr avlägset.

Claudette Skilving

I grunden god. En optimistisk historia om människans natur.

Rutger Bregman

Natur & Kultur

INTERNATIONELL BÄSTSÄLJARE

RUTGER BREGMAN

I grunden god

"Ingen överraskning
om den här boken blir
den nya *Sapiens*."

THE GUARDIAN

En
optimistisk historia om
MÄNNISKANS
NATUR

NATUR &
KULTUR

I grunden god av Rutger Bregman